

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

CLIMATUL CULTURAL

Printre multiplele consecințe de ordin calitativ nou pe care Festivalul Național Cîntarea României le-a determinat în mișcarea culturală a țării se înscrie, neîndoielnic, și aceea legată de climatul general al creației, de starea și gradul de creativitate prin care ne ilustrăm în toate sferele existente. De la domeniul practic, acela al transpunerii în viață a programelor dezvoltării noastre multilaterale, până la acela al gândirii, al viziunii mereu mai vii și înnoitoare cu care ne abordăm propria realitate, propria experiență, ca și perspectiva pe orbita căreia ne plășăm și pe care o delinim cu o permanentă și acută conștiință a viitorului. În noua geografie economică a țării, cu schimbări în relief tehnic și științific vizibile de la an la an și de etapă la etapă, în noua geografie a muncii care înglobează generații și profesii cu precădere formate și afirmate în epoca marilor edificii socialiste, se află cuprinse și liniile de boltă ale roii noastre spiritualității, această nouă geografie spirituală cum i s-a mai spus, și care în dreptul ei se acordă o importanță deosebită. Ea definește de fapt însuși climatul cultural, starea și gradul de creativitate care sînt specifice epocilor de mare avînt constructiv. Nu întimplător, de aceea, Festivalul Național Cîntarea României este deopotrivă al muncii și creației. El emana de la realitate concretă, detectabilă în ordinea evidenței pe filiera civilizației materiale și spirituale, dar și de la o realitate ideală, aceea care privește construcția de conștiință, manifestarea prin cultură și artă, ridicarea necontenită a orizontului de gândire și preocupări, cunoașterea și însușirea celor mai înaintate valori, dar și participarea la crearea acestora, racordarea la spiritul și cerințele timpului. Din acest unghi, climatul culturii are temeinice susțineri și motivații. În chiar cîmpul realității practice, decurgînd din climatul politic general ca și din specificul acesteia în materie de cultură și artă, de democrație și participării, a răspunderii și angajării într-un sens mereu mai înalt și mereu mai revelator.

Luceafărul

● În acest număr : ● Argumentele cărților noastre
● Mircea Vaida : «La dreapta lui Eminescu se ridică silueta de bronz a statuii lui Blaga»
● «Personajul principal» — proză de Dumitru Matală ● «Olimpicul euristic» de Tudor George.

„Primăvara”

TINĂR IN AGORA

Arhitecturi

Istoria acestor ani — ca însăși o etapă din marea istorie a națiunii române — ni se întîlnește pe multiple planuri ca un vast orizont al construcției. Cîlim aici însemnalul deplinei libertăți, al gestului neobosit, asociat permanent cu gîndul vizionar, cu ideea propulsorie de încredere în destinul lumii de care aparținem. Răstîrînd conștiința maselor, a sufletului nostru doritor de frumos și armonie, literatura și arta au fost și vor rămîne permanent argumente ale solidității românești, ale istoriei fiecărui timp. Din perspectiva prezentului nostru istoric, orizonturile culturii sînt luminate cu clarviziune de Partidul Comunist Român.

Asfel ieșim în lume pe temeiul unei adînci și inconfundabile munci, ca autori ai unor opere — atît în planul construcției materiale cît și în

cel al construcției culturale — fără precedent. O continuitate de idei și de nobile sentimente pe traiectul unor creații durabile, de substanță, respiră întreaga noastră lucrare care intruchipează fizionomia României contemporane. Tensiunile individuale de cele mai diverse naturi și nuanțe se regăesc prinse într-un fertil dialog cu structurile sociale stimulante de pe tot cuprinsul patriei.

Grijă deosebită pe care partidul comunist, secretarul său general, o poartă întregii opere de edificare a patriei socialiste se manifestă plener și în procesul de construcție în planul culturii : «Trebuie să facem astfel — subliniază secretarul general al partidului — încît activitatea literar-artistică să ogîndească cu putere viața, munca, năzuințele poporului nostru, să contribuie la cultivarea nobililor sentimente de libertate și dreptate socială, de muncă, de amenie, în formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, patriotică, hotărît să învingă orice greutăți, să meargă ferm înainte spre societatea comunistă — visul de aur al omeniții».

Altitudinea de gînd și trăire, în viziunea proprie acestor timp de edificare prefacerii și a sferă vieții materiale cît și celei spirituale, se relevă a fi însăși altitudinea la care societatea își propune să-i ridice pe toți fiii săi. Așadar, vorbind de accesul la cultură al fiecărui și al tuturor, ne referim la contextul democratic statornic în plan real cu temeinice răstîrînduri în opere de substanță.

Apariția altor pleiade de excepție — în poezie, proză, teatru, critică și istorie literară, muzică, film, pictură și sculptură, într-un climat prielnic afirmării și răspîndirii tuturor valorilor, se cuvine necontenit raportată vastei lucrări de construcție culturală. Nicidecum, ca sorul în munca de predare a literaturii române importante ale dezvoltării artei și culturii, partidul nostru militînd pentru accentuarea misiunii sociale a artistului, pentru extinderea aportului

George Chirilă

Continuare în pag. a 7-a

România și marea victorie

Climatul novator și fecund, inaugurat și în istoriografia noastră de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, a deschis în cercetările consacrate istoriei militare a poporului român o fază de investigații înnoitoare. Un corpus de documente, două periodice de istorie militară, o amplă literatură în care se distinge marea sinteză — în curs de publicare — a istoriei militare românești sînt mărturiile elocvente ale progreselor remarcabile înregistrate în această sferă de cercetare istorică. Istoriografia militară românească a găsit în generalul-locotenent dr. Ilie Ceaușescu un promotor ardent și un autor de mari resurse înnoitoare. El a analizat — cel dintîi — conceptul de război al întregului popor în perspectiva de ansamblu a istoriei noastre, de la înaintași geto-daci la doctrina militară a României socialiste și tot el este cel care a condus și sprînjit cercetările privind contribuția României la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

Acestei direcții de investigații i se înscrie și volumul **România și marea victorie, 23 August 1944** (12 mai 1985) (autori : general Ilie Ceaușescu, col. dr. Florian Tuceș, nr. dr. Mihail E. Ionescu, cpt. Al. Duțu), lucrare fundamentală pentru fixarea dimensiunilor strategice, politice, economice și logistice pe care le-a avut participarea României la războiul antihitlerist. Este o carte înțeleață pe o foarte întinsă documentație — din care nu lipsește nicidecum — și pe o bogată bibliografie, datele oferite de surse fiind supuse apoi unei riguroase analize. La capătul careia este reconstituit cu minuțiozitate, cu obiectivitate, dar și cu o acribie militant-patriotică, fără de care istoria rămîne o narativă rece, este reconstituită, așadar, și dintr-o serie de mai glorioase pagini din îndelungată și încercată noastră istorie.

O istorie bogată în încercări și, am spune, în ingratitudini. Căci cum altfel ar putea fi numită situația în care România, deplin izolată pe plan politic și militar, s-a văzut aruncată în tragica vară a anului 1940 în strînsăra de fier a Germaniei hitleriste. După două decenii de apărare statornică și curajoasă a independenței naționale și a integrității teritoriale, după ani de rezistență împotriva presiunilor Reichului nazist, România — lipsită de orice sprîjin — a fost brutal împinsă împotriva voinței populare și — în orbita Berlinului și în țara s-a instaurat regimul de dictatură militară-fascistă. Apar astăzi în strînătate lucrări care scriu despre progresiva fascizare a societății românești sau de treptata apropiere a României de Germania nazistă, orientări care și-ar fi găsit înclinarea în logica-politică în sepierea din 1940. Prezentare pe de-a întregul falsă a realității istorice!

Actul revoluționar de la 23 August 1944 — care a marcat începutul participării României la războiul antihitlerist — a fost actul de voință al întregii națiuni române, care nu s-a identificat niciodată cu regimul de dictatură și cu atît mai puțin cu peiorul său de la Berlin. Inițiată, organizată și condusă la victorie de Partidul Comunist Român, revoluția noastră din august 1944 a fost un eveniment unic nu numai în istoria celui de al doilea război mondial, dar și în istoria tuturor conflictelor militare. O recunoșcă și o spun cercetătorii străini care au

Fl. Constantin

Continuare în pag. a 6-a

EMINESCIANA

Dialectica poemului

Luceafărul, asemenea oricărei opere artistice, poate fi interpretat în moduri diferite. Prin analogie cu orice altă operă. Dar, în orice caz, aceste interpretări nu pot fi trecute pe seama lui Eminescu. În plus, așa cum remarcase și D. Caracostea, «Orice studiu al capodoperei lui Eminescu va trebui în vînt să se ocupe de izvorul de la care a purces». Căci altfel i se poate atribui lui Eminescu ceea ce face parte evident din structura basmului popular din care s-a inspirat sau ține de contribuția celui care l-a editat. Același Caracostea observase intervenția editorului Kunisch în desfășurarea basmului. Chiar renunțarea la nemurire în schimbul iubirii pare o contribuție a acestuia. Nici măcar însemnarea lui Eminescu (din Ms. 2275 B, fila 56) despre «înțelesul alegoric» al poemului (Hyperion ar sugera geniul nu poate fi luat în considerație, termenul de «geniu» aparținînd realiment în poezia Fata-n grădina de aur, cu traducerea a germanului Geist, din basm. Deci «geniu» are aici semnificația de duh sau spirit. În plus, numai ultima strofă, care apare abia în varianta finală, deci după elaborarea propriu-zisă a poemului, ar putea sugera un astfel de înțeles alegoric.

În aceeași însemnare Eminescu vorbește despre «legenda Luceafărului» povestită de Kunisch. Or, în basmul respectiv nu se vorbește despre Luceafăr. «Geniul» în discuție (der mächtige Geist), numit și Smau («Zmău») și la Eminescu în poezia Fata-n grădina de aur, se transformă în vînt. În strea (Siera nu Abend sau Morgenstern) și în ploaie. Acestea erau mijloace de pătrundere ale «geniului» în camera fetei de împărat. În cazul etele și al ploii, odată ajuns la fată, «geniul» se prefăce în tînar frumos. Eminescu va menționa numai ultimele două metamorfoze, care devin în Luceafărul. Dar aceasta este contribuția lui Eminescu, n-a existat nici o altă «legenda a Luceafărului».

În 1874 Eminescu prelucraze basmul lui Kunisch în versuri. Fata-n grădina de aur (1875) nu poate fi considerată însă prima variantă a Luceafărului, deoarece nici aici nu este încă vorba de Luceafăr. În plus, Fata-n grădina de aur reproduce în mare întregu poveste a lui Kunisch, care este alcătuită în realitate din două basme (cum remarcase deja D. Caracostea). Unul este basmul fetei și al feciorului de împărat, care se lipsește din Luceafărul, altul este basmul fetei de împărat și al smelui. Nu trebuie uitat nici faptul că Fata-n grădina de aur, ca și Miron și frumoasa fără corp, este scrisă pe un ton ironic, scoțînd efecte umoristice.

Perpessicus deatază prima variantă a Luceafărului la 1880 (Ms. 2277). Ea cuprinde întreaga

Inedit

Tudor Anghezi

La geam pămîntul mi-a trimis
Să-mi infloresc un cais,
Și fiecare mugure cu floare
Nu m-aș mira, să-nceapă ca
fluturii, să zboare.

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Existențe autentice

Cu un roman robust — **Drumul** (1979) — ce prezintă o lume la fel de robustă în structurile statornicite ale vieții. — a debutat Titus Suci; apoi, care o volum de proză scurtă — **Movila albă** (1981), ci a semnat alte două romane — **Ceata** (1984) și **Pragul** (1986). «Drumul» rămîne, deocamdată, contribuția literară cea mai importantă.

În romanul lui Titus Suci drumul este polimorfic; există un drum la o răscruce de istorie prăfuită în acest univers aproape închis, un drum de fier al ceteștilor, un drum al lui Bufanțu, un drum al lapinarilor, altul al țărănilor din sat. Într-o localitate din Valea Mureșului, în vremea războiului, se întîmplă lucruri care alertează satul, dînd indicii că se va petrece ceva. În fapt, naratiunea epică se desfășoară între doi poli — acțiunea grupului de comuniști din sat pentru a transporta armele, pregătind momentul unei rezistențe armate și acțiunea plutonierului Bufanțu și a altora, de la Siguranță, pentru a anula acțiunea. Prozatorul a fost atent cu psihologia. Romanul este bine scris, prozatorul are forță, cunoaște această lume a oamenilor de lină pădure (dar și aproape de luncă), pe care o descoperă print-un roman al drumului, pe care o descoperă în autobiografia lui. Totul se desfășoară în acest univers în Mureșul și Mureșeni. Se notează undeva o constatare — «Ce ciudat... dacă nu-i cunoști, dacă-i privești de departe, oamenii și se par ca niște siere omogene, însă dacă pătrunzi în viața lor...» — care devine parca ghid al tehnicii folosite de prozator. Psihologia fărînită este mai complexă decît apare la prima vedere și acest lucru vrea să-l evidențieze prozatorul : o inteligență nativă și capacitatea de a pătrunde în adîncimea lucrurilor, intuiția exactă și caracterizarea. Parcă sîntem în sfera unor aprecieri sadovniene : «Ca orice țărăn, care e în stare să dezlege taine mai adînc decît gîndu-

Alexandru Ruja

Continuare în pag. a 6-a

CINSTIRE

Cinstesc pămîntul care m-a născut
— Pămîntul nostru din vechimi latine —
Din patimă, din piatră și din lut ;
În foja căru, luminos, mă-nclin.

Căci prea avut-o forță să trăiască
Și, odrăslindu-ne, ne-a ridicat
Mult diavana limbă românească
Pe toți : femeie și copil, bărbat.

De-aceea se cuvîne să cinstim,
Cu mîreție și cu pietate,
Atîta cît va fi să mă trăim,
Această limbă, în eternitate.

Radu Cange

PROFESORUL DE ROMÂNĂ

Manualul de folclor

In prefața la cartea sa dedicată **Literaturii populare** (E.P.L., 1968), Ovidiu Papadima, unul din cei mai reputați folcloriști ai noștri, emitea ideea necesității unui Manual de folclor, lîsînd chiar să se înțeleagă că la o adică ar putea chiar dînsul să ni-l dea, multe capitole din amintita sa carte fiind perfect adecvate unei asemenea scop. Din motive, sîntem conșinși, independent de voința sa, nu ni l-a dat. Și nu i-l-au dat nici alții. Și cît de mult am avut nevoie, și avem încă, de acel manual!

Nu e cazul să reamintim aici, în amănunt, ce a însemnat și ce înseamnă pentru **Literatură română** cunoașterea folclorului. Cei mai mulți dintre dascălii de limbă românească o știu bine, însă nu prea bine o știu cei mai mulți din elevii noștri. Sau chiar dacă o știu, o știu cu totul superficial cîci în școlă studiul folclorului se face la un nivel minim. Nu ne referim la manualele pentru clasele V—VIII, unde, se pare, nu se poate face mai mult. Ne gîndim însă la manualele de limbă și literatură română pentru clasele a IX-a, pe care, în această privință, le găsim schematic și sărace. Nu știm dacă această lacună va fi remediată în noile manuale ce s-ar afla în lucru în momentul de față. Tîn să spun însă că manualul de limbă și literatură română pentru clasele a IX-a trebuie să fie un **manual exclusiv de folclor**. Căci fără o cunoaștere în profunzime a folclorului româ-

nesc nu poate fi vorba de o cunoaștere în profunzime a literaturii române. Mi s-ar putea obiecta că studiul folclorului se face în universitate, ceea ce este adevărat, numai că nu toți absolvenții de liceu vor avea ocazia să treacă prin universitate spre a-și însuși acolo cunoștințele trebuitoare în acest domeniu. De aceea consider că orice elev trebuie să facă aceasta în liceu, unde manualul de folclor sînt constituie pentru el un fel de introducere în această mare aventură care este **Literatură Română**. Cum să-l înțelegi pe Eminescu, spre a ne referi la un singur, dar ilustru exemplu, în ce are el mai tuiburător, fără a fi trecut, în prealabil, prin «grădinițele îmbălsămate ale folclorului», cum s-ar exprima Perpessicus? Cum e posibil, ca elev, să treacă prin liceu fără a te fi cutremurat îndeajuns de uluitoarele frumuseți ale celor trei antologii de folclor realizate de Alexandri, Eminescu sau Blaga? Puțini din elevii noștri le-au răsfoit și puțini din dascălii noștri au putut afla răgazul necesar (orele destinate studiului folclorului fiind, cum zicem, insuficiente) spre a face ce trebuie în acest sens. Să ne gîndim că dacă nu ar fi existat, poate, nici Eminescu. Sau dacă da, cît de sărac ar fi el fără componenta sa populară!

După opinia mea, **manualul de folclor** ar trebui să conțină un prim și masiv capitol care să se numească **mitologia românească** (nu în

trecută spus, aceasta ar putea fi, la rîndul ei, obiectul unui alt manual destinat elevilor noștri). Cu stringere de inimă observ că mulți din elevii noștri cunosc, cu lux de amănunte, mitologiile altor popoare, a grecilor, de pildă, dar sînt niște profani cînd e vorba de cea a românilor. Cîte lacune trebuie să suplimentăm profesorul în munca de predare a literaturii române atînd cînd ea are atîrgeri cu acest alt de delicat domeniu!

Nu ne permitem să dăm specialiștilor statuii despre cum trebuie alcătuit un manual de folclor. Aș sugera, totuși ca, în cazul în care el s-ar realiza, să fie dublat de o culegere de texte în care toate speciile să fie reprezentate într-un mod semnificativ și care să se afle în dotarea obligatorie, a fiecărui elev (obiectivel, eventuale, că e prea mult, că ar fi prea costisitor, fie-mi permis să-i spun : Nu!). Un punct de pornire al acestui manual, dacă asta nu sursă pe nimeni, l-ar putea constitui însăși cartea pomentă mai sus, a lui Ovidiu Papadima, unde unele capitole (în special cele dedicate liricii populare) sînt, în forma în care se află acolo, cu toți adecvate cerințelor ce un asemenea manual le reclamă.

Avem un folclor de excepție în care palpătează adevărate comori de suflet românesc, avem un corp de folcloriști de elită, cu puține culturi au, avem posibilitatea, pricepera, dar, mai ales, datorită, profund-patriotică, de a înzestra școlile românești cu **Manualul de folclor**. Să nu zăbovim, deci, și să-l facem fără întîrziere!

Teofil Răchiteanu

Continuare în pag. a 7-a

Alexandru Surdu

Continuare în pag. a 6-a

MIRCEA VAIDA:

„La dreapta lui Eminescu se ridică silueta de bronz a statuii lui Blaga“

— Ce era Clujul literar pe vremea debutului tău, Mircea Vaida?

— În Clujul anilor mei de studentie atotăpălnitor era mitul lui Lucian Blaga. S-a întîmplat însă ca eu să nu-l cunosc pe autorul Poeemelor lumini. Apăsarea celor două reviste — Steaua, urmasă a Almanahului literar, și Tribuna, continuatoarea, prin seria ei nouă din 1957, a unor tradiții vechi de cultură și luptă ideologică. Veneam din Munții Apuseni. De la strungul și Prospectul Minierei din Brad, unde am lucrat ca muncitor calificat, ajunsesem, iată, în sălile de curs ale Facultății de Filologie din Cluj. Poate pentru că eram un singuratic, poate dintr-un anumit orgoliu, am evitat cunoscerea. În schimb, m-am atârnat de câțiva solitari ai cetății: profesorul Henri Jacquier, savantul retras între tomurile sale, un erudit de excepție, integrat spațiului românesc, de profesorul Liviu Tomuța, inezistat cu o rară simțăminte de receptivitate și transmitere a ideii, și esteticianul Eugeniu Speranția. Cu aceștia, în ciuda diferenței de vîrstă, puteam discuta prietenește, cu adevărat prietenește.

— Almanahul literar al lui Miron Radu Paraschivescu lăsa vreo amintire? Dar A. E. Bakosky?

— Din Almanah se revendica Steaua. A. E. Bakosky plecase la București, dar s-a orbea de el frumos, cu admirație.

— Consideri că există vreo legătură între actuala poezie care se scrie astăzi la Cluj și precedentele create prin Almanahul literar, creat de M.R. Paraschivescu și A.E. Bakosky?

— Mi se pare că Almanahul a cam fost uitat. Legătura cu tradiția s-a realizat oarecum direct cu lirica mare, de un expresionism authton, a celor mai de seamă creatori dintre cele două războaie.

— Personal din ce tradiție te revendici, ce repere poți cita pentru literatura pe care o scrii?

— Deoarece din manualele mele lui Blaga era exclus, am ajuns relativ tîrziu la poezia sa. Eram elev la Liceul „Avram Iancu” din Brad, în clasa a X-a, cred, cînd am deschis Poeemele lumini. Mă turburau. Îdolii mei fuseseră Eminescu, Goethe, Heine și Schiller. Lor li se adăugau Hugo, Goga, Bacovia, Argeșii, Baudelaire, Verlaine și Rimbaud. De la baladesc, la simbolist! Dar, tot atât de importante ca lecturile, ca tomurile unuia din primele ediții „Brehms Tierleben”, erau Jucurile unde am cîntărit Munții Apuseni îmbrășmați de legendă. Personajele auzite erau pentru mine vii, insuflete. Cunoșteam ca în palmă gorunii multiseculari din Tara Zarandului, care li aveam mai-mare pe cei de la Tebea. Erau apoi povestirile auzite de la părinți, despre Jucurile unde țigii crenelate, despre o cetate din părțile de nord ale Transilvaniei, Ciceul, ale cărui ruine în pruncie bunicul le privea cu nostalgie din virful înălțimii Băbășului, despre ele fratele său, unchiul Ion, scrisese: „Din creștetul Băbășului / arată în zare — fîntîni / sfărîmăta casa Leului / pe stîncile Ciceului / cetatea Moldoveanului / ce pîdică dușmanului / și scut fu cîndva jurului / ascultător buroului”. Acel Ion (un poliglot absolut al Academiei de limbi orientale din Viena, surd de tînar, izolat de lume) abordase în anul junelui în vîrstă sale, sunînd azi anacronic, teme ca: Decebal, Inocențiu Micu, Horea și Iancu. Blaga însă nu-mi lăsa liniște. Instinctiv ceream poeziei o armonie muzicală și cînd spun asta mă gîndesc comitent la idei, ca și la cuvinte. Așadar, născuți în Munții Apuseni, în vremea de debut Cenușa verde (1969) și o bună parte din culegere Marginea Lacrimel (1974). Încă din studentie mă atrăgea eseu critic și chiar epicul.

— În vremea debutului tău, un tînar poet descindea din Ardeal la București, în supra unei vechi tradiții. E vorba de Ioan Alexandru, venit și lansat sonor prin cenaclul Lucrețiu Păunescu, condus de Eugen Barbu. Ulterior tînarul poet apărea în volum prefăcut de Mihai Beniuc. Era pentru ce vreme un adevărat triumf. Cum se vedeau aceste lucruri la Cluj, în vremea de tînar al scriitorilor clujean Mircea Vaida?

— Auzisem vorbindu-se de Ioan Alexandru ca despre un fenomen al cenaclului. Fusese îmbrățișat de tribuniști și apoi lansat puternic la București. A fost un imbold și pentru mine, de a mă „desfereca”. Am început să frecventez redacțiile Tribunei și Stelei. Una din primele cunoașteri publice a fost faptul de a fi cîștigat premiul de poezie al Universității, instituit de rectorul nostru, academicianul Constantin Dăicoviciu. Nimic însă nu m-a putut determina să cîștig în cenaclu. Atunci am avut norocul să-l întîlnesc pe Ion Vinea, Vinea m-a ascultat și răspunsul său mi-a dat încurajarea de care orice tînar scriitor are atîta nevoie.

— Ai început cu poezia (Cenușa verde) și critica literară (Ospățul lui Trimalchio). Dacă încercăm să le punem în contextul de epocă ne poți spune cu ce repere le așezi în relație?

— În cronica și la volumul meu de debut Cenușa verde, Dumitru Micu scria: „În Mircea Vaida bătrînul Ardeal și-a găsit un nou cîntăreț, nou nu doar în ordinea cronologică, ci și în aceea mai subtilă a sensibilității expresive... ce-l diferențiază alit de precursorii transilvăneni, cit și de toți confrății de generație”. O nouă „Școală clujeană” în poezie își făcuse intrare în literatură, ea privea cu recunoștință spre Goga și mai ales spre Blaga, prelungind, primind cu date inedite unele mai vechi sensibilități expresioniste. I-aș cita în acest sens pe Ioan Alexandru, pe Ana Blandiana și pe Gheorghe Pitul, legați prin anumite afinități.

Totuși, exista în mine un demon baroc, care neavînd loc în poezie, a izbucnit mai întîi în critică. La Cluj pe atunci ca și mai tîrziu era obiceiul ca studenții să-și aleagă între dascăli un mentor, și invers, ca mentorul să aleagă și să păstorească o seamă de discipoli. Tineretea mea — de asemenea — acasă — pornire care mă oprea să frecventez cenaclul mi-au interzis să accept un mentor. Și azi mi se zăbriește pîrul și fac alergie la ideea ca scriitorii să slujească un „atlatol”. Acest nonconformism a găsit loc în paginile Tribunei, într-o rubrică devenită apoi volumul de eseuri Ospățul lui Trimalchio (Ed. Dacia, 1970). Ospățul inspirat ca titlu de Sătronicul anticului Petronius, scris cu voluptate, polemic, vine probabil dinspre zodia lui Călinescu, adîncindu-se mai mult, ca stil și libertate de exprimare, în scrierile propriu-zise ale prozei și poemului.

— O vreme critica și istoria literară îți fost mai apropiate decît poezia. Citez doi scriitori a căror operă și personalitate au constituit obiectul unor cărți pe care li le-ai dedicat: Ion Budai-Deleanu și Lucian Blaga. De ce ai ales acești scriitori?

— La Ion Budai-Deleanu și la Blaga m-au atras atît ideile cit și expresia. Deși diferențele

Între ei sînt enorme, aceștia exprimă în două moduri extrem de originale problema și limba românească, aceea a specificului, a rezistenței românești vîrta milenară a Transilvaniei.

— Ce părere ai de alfel despre valorificarea moștenirii pe care a lăsat-o Școala Ardeleană? Despre manuscrisele rămase care încă n-au fost redituate?

— Este o problemă foarte discutată, dar pentru care e încă mult de făcut. Documentele, manuscrisele existente în țară, cărora li se adaugă cele din străinătate, mai cu seamă din Arhivele Vienei și ale Vaticanului trebuie și ele scoase la lumină, cercetate, interpretate, editate. E o întreprindere grea, care cere muncă, timp și mai întîi pricepere.

— Ca editor al lui Ion Vinea, alături de Gh. Sprințeru, ce crezi că s-ar cuveni făcut pentru apariția de editori noi, editori tîneri, care să se închine la eliminarea acestor rezanțe editoriale, ale Școlii Ardeleane și ale altora?

— Cînd l-am cunoscut pe Gheorghe Sprințeru în casa doamnei Elena Vinea, eram amînat foarte tîneri. El se apropiase de lirica lui Vinea, fiind student la Iași, eu, așa cum am amînit, îl cunoscusem, îmi luminase cu sfaturile lui un moment de răscurie în formația mea. Așa ne-am angajat noi la un travaliu extrem de dificil. În literatura noastră e nevoie încă de multe energii, mai cu seamă de tineri care să fie îndrumați metodic, poate chiar de pe băncile facultății, în direcția editării. Mărturisesc că munca editorului se bucură de mai puțină stimă decît ar merita, fiind considerată de diversă bonă navăzută ai cronici săpămîniiale drept un domeniu necreativ. Această optică neștiințifică, superficială, a creat un tratament îngrat efortului de editare a clasicilor.

— Cit despre ediția Vinea, o lămurire pentru cititorii și binevenită: Cum e proiectată, cînd se va sfîrși, de ce are un ritm atît de lent, ce dificultăți îl însoțesc?

— Ritm lent?... N-aș zice, față de alte ediții. În 1971 apărea volumul I de Opere Ion Vinea, iar în 1978 cel de-al V-lea. Am ajuns deci la ultimul tom în care urmează să publicăm cugățări, aforisme, pagini de jurnal, corespondență, facsimile, fotografii și alte documente referitoare la creația și biografia scriitorului. Am înțeles tîrziu că nu este vorba de o lucrare de oarecum simplă, ci de o lucrare de oarecum complexă, care să fie îndrumată metodic, poate chiar de pe băncile facultății, în direcția editării. Mărturisesc că munca editorului se bucură de mai puțină stimă decît ar merita, fiind considerată de diversă bonă navăzută ai cronici săpămîniiale drept un domeniu necreativ. Această optică neștiințifică, superficială, a creat un tratament îngrat efortului de editare a clasicilor.

— Într-o comunicare de presă Achim Mihai reconstruie condițiile în care Lucian Blaga a fost scos de la catedra universitară, evidențînd o situație asemănătoare cu cea a scoaterii lui G. Călinescu de la catedra universității bucureștene. Crezi că s-au dat la lumină toate datele acestui aspect biografic?

— În recitul meu roman, Vinătoare de Vrajitori, se face trimitere la ideile lui Blaga (apara chiar un „frate” geamăn al lui D.D. Roșca). Acolo, Feri Andecko, șeful Siguranței comuniste strecurat în partid, plătește poște. Comunistul Ioachim Platon și bătrînul ilegalist Moise Brahmas (acesta din urmă mutilat de horthystii deosecare era evreu) întuiesc jocul peridului Iago devenit „vîntor de Vrajitori”. Vreau să spun că în Clujul postbelic Lucian Blaga a fost unul din acei Vrajitori... Achim Mihai analizează meticolos, la rece, mecanismul ostracizării filosofului. Așa ceva am mai citit în Exacitatea admirabilă privitor la G. Călinescu. Este un lucru util, plin de învîntărie. E o incizie cu scalpul în Clujul acelor ani, în mediul social-politic al vremii. Sînt merite ale serialului publicat în 1986 de Tribuna. Căzul lui Blaga, tipic pentru ceea ce s-a întîmplat atunci nu numai la Cluj, e în acest sens poate cel mai reprezentativ pentru cultura română. Lucian Blaga a fost lovit în mod perfid, la fel cum G. Călinescu a fost lovit și marginalizat, caz pe care dumneața, Mihai Ungheanu, îl prezintă neierător într-un studiu din Exacitatea admirabilă (Ed. Cartea Românească, 1985). Erau consecințe acțiunii noctive a dărilor, iar cei care l-au atacat erau firește niște unitele. Pavel Apostol a făcut exces de zel ca și colegii săi bucureșteni. Spre deosebire de Călinescu, asupra lui Blaga suspiciunea de „Vrajitor” a planat mai multă vreme. La datele știute pînă acum doresc să aduc tocină pozitivă a paginilor unui Jurnal inedit din anul '52, al unchiului meu, istoricul clujean Ioachim Crăciun. Pot să dau citela citate?

— Cu condiția să fie revelatoare!

— În 5 Iulie 1952 notează că în vederea „noi verificări”, „lista cu invitații a compus-o Pavel Apostol. Am înțeles...”. Ce va fi în toate acestea, Dumnezule? Esadar, în toamnă anul 1952, discutînd cu Ioachim Crăciun „în fața Teatrului Național”, Blaga era dezolat, trist, cu o perspectivă sumbră asupra a ceea ce urma să se întîmple cu el, cu opera sa. Astăzi, chiar în fața Naționalului clujean, la dreapta E. Eminescu se ridică silueta de bronz a statuii lui Lucian Blaga. Coincidența mi se pare grăitoare și mai mult decît semnificativă.

— Ion Agărbiceanu face parte și el din mitologia Clujului postbelic. Ce amîntri ai despre el?

— Mă bucur că m-ai întrebat de Agărbiceanu. Am o mare datorie nu numai față de autorul Arhanghelilor (aceasta e datoria tuturor), ci, față de omul generos care a fost acest clasic al literaturii noastre. În 1962 l-am vizitat în locuința sa de pe strada Andrei Muresanu. După ce m-a ascultat, mi-a dăruit primul volum al Operelor sale, cu dedicație.

Gestul de apreciere al lui Agărbiceanu nu s-a rezumat doar la cuvinte. Prozatorul cu figură de patriarh, împreună cu artistul Lia Pop (memorabilă în Amneris și Carmen pe scena operii clujeane, la Viena și mai departe) și cu profesorul Ion Goia de la Facultatea de Medicină, punînd mîna de la mîna, mi-au oferit lunar ajutorul material, într-o vreme cînd mijloacele de subsistență de care dispunam erau aproape nule, ajutîndu-mă să studiez istoria literară și a însă datorat lui Agărbiceanu. Contribuții substanțiale au adus Cornel Regman și Mircea Popa. Lipsește o ediție critică de Opere iar în ce privește culegerea apărută cu cîțiva ani în urmă — e de un dietetism penibil, purtînd pe coperta inscripția: „cartă gîndită și alcătuită de...”. A fost un parastas cu pretenții literare unde meritele clasicii erau un pretext pentru a se tipări numele celui care oferea coliva.

— De ce insistez clarificarea pe cale documentară a unei serii de episoade de istorie literară postbelică? Ea este o obligație obiectivă, dacă nu una legată de o datorie sufletescă a celor care l-au cunoscut pe Blaga, Călinescu, Argeșii etc.

— Explicația încerc s-o extrag dintr-o butadă a profesorului C. Dăicoviciu care, din experiența sa de istoric și arheolog, ajunseser la concluzia că e mult mai lesne să dezgropi și să descoperi vestigiile trecutului, foarte îndepărtat, decît faptele mai apropiate în timp. Se referea la perspectiva asupra evenimentului, pe care o dă curgerea anilor. Intr-adevăr: timpul cerne și disecere. Ceea ce se aplică, cred, și în cazul posterității unui Blaga, Călinescu sau Argeșii.

— Scrii de mai mult timp proză. Vinătoare de Vrajitori face parte dintr-un eseu. Care este proiectul autorului, de unde a plecat și unde vrea să ajungă?

— Am publicat trei romane: Soarele la miezul nopții (1978), Zile în eulibul Păsării (1980) și Vinătoare de Vrajitori (1986). Ideea ciclului s-a născut treptat, deoarece în fiecare dintre aceste cărți era implicată istoria complexă a neamului luptător ardelen pentru Unire, familia Brîndă. Abia scriind Vinătoare de Vrajitori am avut „revelația” unității, a necesității de a scrie o cronică propriu-zisă a neamului Corinda. Mi-am gîndit personajele, le-am regîndit, le-am integrat unei istorii cu ramificații complexe a neamului Corinda. Romanul Corinda, condensează peste zece ani de muncă, însumînd peste 700 de pagini. Am dorit să scriu o cronică... necronologică, ambiționind a fi modernă, emancipată față de modele, față de clauzolele genului, în care urmînd o geneologie, în care urmînd o geneologie, se afirmă cu argumentele romanului (care integrează în el dovezile istoriei și deopotrivă ale mitului) vechimea neînteruptă a poporului român pe aceste locuri.

— În ce măsură deei această carte înseamnă amîntri și documente de familie? În ce măsură vrei să leei ficțiunea de realități documentate?

— Documentele de familie (scrisori ale bunicului, ale străbunicului, un caiet adunînd epistolele străbunicii care s-a stins în plină tinerețe, în anul 1872, datele despre acel inaltăși depărtat și obscuri care l-au slujit ca prealabil pe Ștefan-Vodă în administrarea Coceșilor și domeniului Ciceului) le am asociat nobletea mesajului vieții și martiriului lui Horea, viziune obsesivă de-a lungul întregului epos al Corindeștilor. Pagini ale revoluției din 1848 în Transilvania, Memorandumul, Marea Unire din 1918, tragedia an al odiosului Dictat din 1940, în fine, revoluționarul act de la 23 August 1944 și prefacerea lumii, ceea ce a urmat, sînt evenimente scoase la lumină de dinamica textului care în mîntea mea are o ritmică asemănătoare cu aceea a valurilor, a talazurilor unde se amestecă apele adîncului cu ale suprafeței, unde se întîmplă apartînd îndepărtate între ele se apropie pînă la atingere și osmoză.

— Ce e cu „neamul Corinda” care traversează peninsula despre care vorbim?

— Cum arătam, neamul Corinda păstrează, în intenția autorului, date extrase din istoria înalțășilor. Am apelat la numele Corinda, cu o sonoritate atîna, foarte românească, conștient și în sine un fenomen lingvistic caracteristic — rotacismul: Corinda de la colindă vine... Așadar, un cuvînt desemnînd o specie de mister, de cîntec. Încă ceva: în zona pădurilor Bradului, unde am copilărit, e un cîntec corindă, în care toți ocultorii se numesc Corinda: „Liceul Avram Iancu” din Brad am avut un coleg Corinda.

— Romanul Vinătoare de Vrajitori a apărut simultan cu altele care se opresc asupra aceluiași perioade și teme din istoria poporului român: Toamnă fierbinte de Ion Lăncrăjan, Orașul îngierilor de D.R. Popescu și Vinerea fecinencă de Doru Manolăscu. Fiecare literar nu numai romanțier, dumităle li se poate pune această întrebare: cum se asociază și disociază aceste cărți în limitele date de o temă și o direcție comună?

— Nu mi se pare deloc întîmplător că aproximativ la aceeași oră istorică mai mulți scriitori au meditat asupra unor subiecte similare. Ai remarcat cumă dumneața, Mihai Ungheanu, cum adeseori prozatori au premers istoricilor în reevaluarea unor experiențe importante. Fiecare dintre autorii numiți, în cărțile lor, cer să se facă lumină, doresc să explice, să elucideze procesul devenirii societății. Diferența constă în deosebirile de stil, în fond, în concepția fiecăruia despre roman.

— Care ar fi fenomenul cel mai caracteristic sau cel mai promițător al prozei noastre din ultimii ani?

— Predomnanța istoriei! Săpămîna nebunilor a lui Eugen Barbu e un clopot de inepută vibrații stilistice, Lăncrăjan minuieste fecinencă materia asupra a personajelor literare și a unor fenomene lingvistice caracteristice și sufzului epopeic, de frescă, al ciclului său dedicat Războiului de independență din 1877. Mi vine în minte și amplul „Bildungsroman” al lui D.R. Popescu — Iepurele schiop — încercat cu implicățiile fanteziei, ale fabulosului, dar conștient încredințat în substanța evenimentelor. A trecut un deceniu de la dispariția lui Ivasiuc și abia cîțiva ani de la aceea a lui Preda, ambii sensibili la sunetul ascuns al orologilor istoriei.

— Cum privești experiențele „textualismului”, dacă acest cuvînt este suficient de semnificativ, în proză și poezie? Ce nume, ce titluri de cărți propui atenției cititorilor?

— Ca orice experiențe, pînă la un punct le scotesc utile. Exagerarea mi se pare sterilă, chiar dăunătoare. La fel se întîmplă în cazul în care se sâblonează după rețetă cu oricît de ambițioasă rivnă textualistă sau intertext-

felix sima

Cititorie

azi blind mă-oplec spre floarea ce-o duce-n brațe măruț spre-a da un rost în lume livezilor spre șes cînd mai de preț ne este ca orînd Adevărul în fața lui cu piine și sare am să ies:

din țară urcă seva-ni „pădurea de simboluri” ce a crescut pe locul pădurilor mai vechi din țară se ridică parfumul pur și fraged cînd își aduc cîrșii cerșii la urechi

cînd urcă stegurii roșii pe piepturi tricolore și brațele au nervul otelului călit aici la temelia iubirii și a vieții și a mindriei noastre cu Ana ne-am zidit

azi primăvara-ncepe sub semnul sfînt al păcii pe care-au făcut-o nemuritorii Eroi și grîul incolțește cu slova pe hîrtie și Patria e Omul cu Inima în Noi.

Pornire sufletească

odînnu pe patul cu saltea de pline toată noaptea lungă îl făra un cînt și se-ncorda arcul și se-urca țara — sub pămîntu-acesta este încă unul —

ridicau oștirea țării la un semn apărîndu-și stîlpii porților de lemn și rodea sămînta grîii și tutunul — sub pămîntu-acesta este încă unul —

ridicau polenul zielelor de miine toată noaptea lungă îl făra un cînt scris aveau pe scutul pieptului îndemn să urmez drumul vieții cel mai demn

pentru noi căldura zielelor de orăz vine pe un fluier dintr-un vas de țară într-o apă moartă nu ai cum să cazi apa moartă nu e în pămînt de brazi

posărea iubirii — pasăre ce cîntă — s-a născut din roua florilor dumni cînd în miezul zilei coboram la riu noi și vievodul spicului de grîu.

Pornire sufletească

în pace-i creștem pe copil le dăm și piine și virtute nu inventăm pentru ai țării nici continente dispărute

pe continente dispărute prin veac prin lezeși de mormînt țărîni ce-au arat deasupra mai ară încă sub pămînt

mai ară încă sub pămînt îl pregătesc pentru alt grîu și pentru frații lor olari ce moaie lutul pe sub riu

cînd moaie lutul pe sub riu se tot gîndesc la osul frînt cu ochiul lor întredeschis vād cit pămînt e sub pămînt

dar cit pămînt e sub pămînt noi nu vom țîi cit sîntem vii și cit acest popor cuminte în pace-i crește pe copil.

Munții

am fost atrași în curse am fost și trași pe roată dar n-au putat carpații din țară să ni-i scoată

cu toții pe pămîntul român vom fi ca frații cit timp în vindul țării români vor fi carpații

invit pe domnii țării mături și cîrșii și ochii lor de aur să își revadă munții

întreg le e omagiu distinsilor bărbați cînd scriem pe hîrtia adusă din carpați.

mai plouă într-un sat iubit contemporan în alte state ninge sau aspru sau frumos în școala celor mici se-nvață alfabetul cîntat în bănci curate pe fluieri de os

se mai aude și-astăzi cum cheamă din trompetă un dorobăz urcat pe un monument fierbinte în cușma neagră are o pană de egretă iar miina stîngă-nțînsă îi este înainte

și nimeni nu-ți opreste pornirea sufletească pentru această țară treacînd în țară-n fii dar trebuie o coală întînsă cit o țară cînd despre ea cu viața în fața vrei să scrii.

Clipă II

a trecut aseră vîntorul și pretrec felinare impușcînd gutul noi tăceam cu toții strîngî lingă fereastră îl trăgea cu glonjler vedî într-o glastră

într-o seară lungă neavînd perchee își aduc un fluier dintr-o casă veche pentru-a cita oară pe pămînt etern să ne spună rostul cîntului matern.

M. Ungheanu

gheorghe serban

Răsărit

Acoperă-ți FAȚA cu un vâl de purpură
Gîndurile să le însemni pe frunze
Unde ai să-ți afli trupul
Cu miinile întinse spre țărîm.

Se pregătesc cele tainice...
Încingeți-vă templele cu ramuri
Și sorbiți cuvintele aceluia Strigăt
Facile de nuntă
Ce urcă
Nor de lumini.

Cînd ne va despărți înghețul
Veghea-vom ramurile Arborelui
Îmbrăcat în flori de acant.

In dambura îmbalsămată cu lauri
Înconjurăm trupul
Nepriinzindu-i decît umbra
Ce mi se strecura pe miini
Adiere -
Vis fugar.

Iar tu prefăcîntă
Sub umbre-mi ștergi culorile
Chemîndu-mi soborul
Clătîndu-mi urna
Înlătită-ntr stele
De unde trup-mi va lunea
Pe cărarea curcubeului
Ramură de foc.

Alb

Iul N. Velea spre amintire

După ce și-a pierdut corabia
Spovediți-s-a
Deschînd cartea albă
Alter insingerat
De unde zăi pleacă.
Zeule, amintește-ți fiul
Săpat în amintiri
Ce spintecă cu cîntecul de-aramă
Cîmpii vîzduhului.

Racursi

Se mistuie clipa magică...
Precum un zeu antic
Cu părul în bătaia vîntului de toamnă
Te scufunzi în smaraldul lumii
Trăgînd un semn pe carnea-i.

Eu - șterg Luminei umbra-mi
Împodobindu-i fruntea cu fugara coroană
A unui sîrut.

Pescăruși plecară...

Vin rămășițele Trupului
Executînd evoluții ancestrale
Dar nimic - Nimic nu poate reinvia.
Trăim o amintire confuză
Înlocuită cu noi pasiuni și nefericiri.

Singură
Întoarsă cu fața la EA însăși
În acel tînăr paradiz
Își părăsește tîrîna
Încercînd să instaureze
O magie necunoscută
În acel univers de vrajă.

Căuta punctul slab
Zidit în fragmentul acela de spațiu
Cu privirea pierdută-n NICIUNDE
Și e simții fugari
În proprio SA carne
Rămînd mult timp
În acea redută a tăcerii.

Desen de Mihoela Negru

Personajul principal

dumitru matală

presupus că de declarația-depoziția-mărturia
lui depindea însuși bunul mers al liceului în
următorii cincizeci de ani. Se și pregătise,
prin urmare, mai degrabă pentru a primi o
comunicare arborind o tînută corupțională.
Venise la școală îmbrăcat într-un costum de
gală, sobru, probabil hainele sale pentru ocazii
festive sau, în orice caz, unele cam de mult
ultimate în șifonier, asta era cea dintîi impresie
de lațuit. Nu era chel, adică se vedea în o privi-
ră subtilă de altă haină, care, purtate mai
des, imprimaseră ceva mai bine formele lui
debuș. Își puseși și o cravată, cu gust asor-
tat la costum, însă gulerul cămășii încercuia
de la distanță gîtul și se încrețise sub apăsarea
degetelor. Întreba de ce se vedea în o privi-
ră mai atentă că nu era, pentru că își unese
părul alt de mult, încît îl lipise, literalmente,
de pielea capului. În încăperea se și simțea, de
altfel, un miros de ulei, de substanță cosme-
tică, nu neplăcut, ci numai neobișnuit. Pentru
Vărzaru, întîlnirea de azi înbrăcat, se pare,
veșmintele unei solemnități.

— Uite ce-i, tovarășu profesor, își începă
Purdelea venivăntu de scurtă, căci era
decis să intre mai curînd în subiect. Uite de-
ce am dorit să discutăm.

— Știu, se lansă Vărzaru cu sîrguință, că să
și arate citi e de bine pregătit. Despre direc-
țiunea școlii noastre. Situația actuală și per-
spectivele ei.

Nu foarte descumpănit, Purdelea clipi totuși
de cîteva ori din pleoape, parcă în direcția lui
Manoliu. Voia oare să-l întrebă, de-o dreptul,
de unde știe măsurații ale de bine tema, sau
chiar să-i reproșeze, în tăcere, că divulgase
o idee mai mult decît îi fusese mandatul?
Oricum, acum era prea tîrziu ca să se mai
rezolve ceva.

— Foarte sintetic. Foarte sintetic și foarte
științific exprimat. Adevărat învățămînt pol-
itic, nu alta.

— Sînt profesor de Științe sociale. Și, bine-
înțelese, propagandist la învățămîntul politic.

— Întrebă, să discutăm de pe o poziție de
două ori mai clară.

— Mai clară, da, sînt intru totul de acord.
Nu-șis fi subscris dacă suneau „două poziții”.

— Deci de pe una și aceeași poziție trimiți
și scrisorile, sesizările, foamete?

— Era, însă, înțeles că se producea efecte folo-
gerătoare prin atacul ei neprevăzut și printo-
totală descoperire a adversarului. Din păcate,
suta de intenții, gospodărește calculată, se nă-
rui tot așa, pe neașteptate, din pricina unui

Romeo Cosmovici: „Peisaj în Apuseni”

mic incident neluat în calcul de nimeni. Prin
urmare, și gîrijului deschis, se secură,
de dincolo, o femeie. Cu ochii plecați, ca și
cum își cerea deja iertare pentru cîteva ză-
le, femeia părea că cere totodată și dreptul de
a-și exercita atribuțiile — de gazdă, de gos-
podină, de subalternă. Nu-i reproșă nimeni ni-
mic pentru că cei de față nu-și reușiseră din
surpriza. Pînă și Manoliu părea scandalizat și
încegă, din priviri, s-o întrebe cine dăduse
dispoziția, mai degrabă ca să fie scos el din
cauza. Cînd, în cele din urmă, iava, cu ceștile
care clîncheau pe ea, fu depusă pe masă.
Culorile ei surpriză fu de-a dreptul încalculabilă
pentru toți: ceștile erau goale. Ce calcul era
și asta? Își bătea cineva jos de el?

— Mi-am permis, îi smulse din întepînire
vocea lui Vărzaru, să vă ofer o modestă tra-
tație. După posibilitățile noastre. Și ridică de
unde o ținușe pînă atunci? cum de n-o vă-
zuse nimeni cînd intrase? nu s-ar fi putut
spune — o sacoași din care scoase un termos.

— A, pîl dumnealui face o cafea exceden-
tă. Este expertul nostru, confimă și Manoliu,
destins, în vreme ce celălalt primea califica-
tivele cu fruntea plecată, ca și cum ar fi pro-
fitat de indeletnicire ca să-și ascundă plăce-
rea. În lumina scăzută de aici, dinăuntru,
creștetul îi luca stîns, uns cum era cu cosme-
tice. De pe acurul lui, de calalătă, se vede
a mesei, Antohi căută pe pipăite servietă, pușă

și ca jos, lîngă masă, ca să umble pe pipăite,
și în căpă țigări.

— Cine mai dorește să poftescă, mai lansă
un îndemn Vărzaru, după ce termină de tur-
nat în cești, și abia atunci, cu o întîrziere de
care nu era nimeni de vină, răspuse la între-
barea lui Purdelea: Scrisoare alți zis? Da,
gît și tu de scrisorile acelea, toate școlii
vieuște din cauza ei. De trimis, însă, n-am
trimis-o eu. E-adevărat, eu îi ameninț de multe
ori, tovarășu Manoliu e martor, că o să le fac
o reclamație, dar și cînd o s-o fac, odată,
o să așteptăm lumina. Și, în orice caz, o s-o
semnez cîet, des-ci-frac-bil.

Că Vărzaru auzise de scrisorile nu mai pro-
duse o impresie deosebită. Dîntre cei pre-
zenti știa foarte bine de unde aflate, de
pildă, Sabina. Cel mult amănuntul că vorbise
din altă parte, se născușă în neiertărie pe
presupusul autor, în fond asta se lăudase me-
reu că vrea, ca autorul său, pentru ca deo-
dată să renunțe de bună voie la pista de-abia
croită și să treacă, cu greu sau nu, la altceva:
Un amănunt că va face reclamație. Altul a
să facă-o deja. Sînt așa de multe nemulū-
muri la adresa conducerii?

— Destule, făcu Vărzaru, prompt, adică nu
se știi să confirme și să întărească, ceea ce
întrebarea, la urma urmei, nu-l obligă. Pu-
teai să-l întrebă și mai prudent, evitînd să-și
asigure o retragere tactică sau să respingă
măcar o parte din învinuiri. El însă le înlă-
tura pe toate ca să așeze în loc altele, ale
sale, singurele demne de luat în considerare:
Eu am o altă teorie decît aceea vînturată de
unii. Directorul asta nostru, zice, e un auriu,
e un auriu, lertăți-mi cuvîntul, e cam
popular însă foarte exact. Un romantic într-
ziat, potîm, dacă vrei să zic altfel. Umblă
mereu cu capul în nori și nu pe picioarele
pe pămînt. Mă și mir, sincer, că spui, mai
cînt numit, iar apoi cum de rezistă
de atîția ani.

— După dumneață, rezultă că de nu știu cîți
ani aveți un director incompetent.

— N-am spus așa ceva, N-am pronunțat cu-
vîntul incompetent. Incompetent este cine nu
înțelege, în profesia lui. Filimon este un foarte bun
profesor, ori a fost, mai rog, atunci cînd nu era
director. El pentru postul de director e nepo-
trivrit. Ne-co-re-pun-ză-to-r, asta-i cuvîntul.

— De acord. Îmi însușesc și eu cuvîntul. Își
revașă răpădă, pînă, sau numai, numai să-și
exprimare căci în sinea nu m-ai putea vedea
care-i deosebirea. Dar, ori într-un caz, ori în-
tr-altul, rezultatul ar fi același. Nu se grăbim
atunci să-l celi-bere-răm, azi, cel mai tîrziu mi-
ne, ca să se reparăm greșala, nu-i așa?

— Nu mi fac nici o iluzie cu privire la sanse-
le mele, să știți. Însă pe Sabina, secretara
noastră de partid, ar trebui s-o aveți în vedere
cu adevărat.

— Păi cum rămîne cu cel mai bun? își re-
vera mai repede decît celălalt Purdelea și vru
să știe cu tot dinădunul asta. Nu dumneață
spunea că ești cel mai bun?

— Și m-ai auzit cumva retractînd ce am
spus? ripostă și Vărzaru, cu o logică de otel
înoxidabil. Eu rămîn în continuare cel mai bun,
iar, imediat după mine s-ar putea situa Sabina.
Am făcut o cedare, o cedare ideală, eu ca di-
rector, iar ea ca secretară de partid, însă se poate
foarte bine și invers.

Pînă în momentul acela Manoliu aproape că
nici nu se clintise pe scaunul lui. Fusese, de
aceiași timp, în discuție, participase chiar, în-
tr-un fel, la ea, dar ar fi preferat să se vîr-
băgă în seamă. Cîtă vreme Vărzaru își etala-
se păreriile și citițiile organizatorice, desi
unele dintre ele semănau cu niște revendicări,
nici nu eclipse din pleoapele sale străvezii și
privite mereu în jur, și undeva înaintea lui, în
într-o reverie de lungă durată. Acum însă se
fue dînt-o dată în scaun, neliniștit ori numai
prea brăut întors din reverie, și se mișcă așa
de vreo două-trei ori, contaminat parcă de o
deceție timidă. În cele din urmă, după ce-și
găsi o poziție mai comodă, se hotărî să se vor-
bească, cu aceeași timiditate, pe un ton pro-
colar, de o desăvîrșită politețe:

— Stiti că tovarășa Sabina are unele proble-
me cu situația ei familială. Va amintiti că eu
există obiectii și la primirea ei în partid.

— La lasă-mă, domnule, cu situația ei fami-
lială. N-ai fost și tu de față la primirea ei în
partid? Ce, aia a fost obiectie? îi rezezi Văr-
zaru, puțin iritat, anulîndu-i dînt-o lovitură și
tonul de protocolar, și politețea distanță, ceea ce
și făcu pe Manoliu să roșoasă brusc, violent.
Între altele, se putea presupune că în impre-
jurări curente nu-și vorbeau cu dumneavoastră,
fiindcă altfel nici Vărzaru nu i s-ar fi adresat
acum, dînt-o dată, cu tu.

Cu niște ani în urmă, cînd avușese loc pri-
mirea în partid a Sabinei, se pare că lucrurile
se petrecuseră cam în felul următor. O recon-
stituire cu totul aproximativă însă, deoarece
faptele s-au consumat de mult, iar dîntre mar-
torii lor oculari unii sustin că a fost un inci-
dent absolut nesemnificativ, iar alții că nici n-a
existat vreun incident, ceea ce conduce practic
la aceeași concluzie. La un moment dat, așa
prețind cei care își mai aduc aminte cite ceva,
cineva, nemulțumit pesemne de modul cum își
prezenta candidația autobiografică, sau poate nici
altcî, ci făcînd un anumit sursoz din fire a trimi-
toarelor întrebări: „Să ne spună tovarășii ce
împrejurări regretabile a căpătat un copil și
de ce nu s-a întemeiat o familie pînă acum.”

A fost de ajuns pentru ca Sabina să sară ca
un arc de pe scaun și din întreaga șficioane
și emote de pînă în urmă, și să spună: „Dacă
de asta depinde primirea mea în partid...” a
sălibastit ea, pe urmă a făcut o scurtă
pauza, scurtă de tot, imperceptibilă, și a mai
subliniat, o dată, sîntînd: „Spere că nu de asta
depindem noi?” Și n-a mai știut nimic din
pauza aceea scurtă, se răzîndu-și dintr-o
frază sau o continuase de fapt într-un alt fel.
Nici altce lucruri nu se mai știu însă. De pildă,
zic unii că cel care conducea sedința, nu se
știe cui cine era, ar fi spus citeva cuvinte sim-
tite, cu tact, despre viața omului și sufletul lui,

— Inspirat din mai multe cazuri reale,
filmul artistic „Cîntec în zori”, o produ-
cție a Studioului de film al Republicii Române,
realizat în studiourile
Centrului de Producție Cinematografică
„București” (producători dele-
gati Victoria Marinescu, Nadina Ru-
deanu) este o peliculă de certy forță
artistică, în care evidentă este
festațională lucrului de echipă și em-
oția transfigurată de un limbaj cine-
matografic minuit cu eficiență, se im-
bină într-un chip fericit. Marele erou
al acestui film este micul Matei Opre-
șan, un copil traversînd un război sursă
dacă vrei, marele erou al acestui film
este spiritul de sacrificiu al poporului
român surprins într-un moment de
patetică revelație a conștiinței de sine:
23 August 1944 și participarea armatei
române la războiul antifascist și elibe-
rarea Ungariei și Cehoslovaciei. Po-
vestea scrisă de Dumitru Carabă și
rezitată de Dinu Tănase, povestea
unui copil care sîrbăte în 150 minute
de pelicită drumul de la moartea de
moarte, de la încredințarea în jertfa sursă,
mă, are o schemă relativ simplă și
dacă-i accepțăm convențiile de o anu-
me emote. Punctele de forță ale fil-
mului și care fac din el o avarie cu
totul deosebit în cinematografia
noastră sînt însă două: copilul Mihai
Brătîliu și miza imaginii. De o natu-
rale fascinantă, cu un rar instinct ar-

teatru

Georges Dandin

Teatrul Maria Filotti din Brăila a
montat, de curînd această farsă ne-
vinovată a lui Moliere, în regia Da-
nei Dima, imprimînd un suflu nou
piesei demodate deja, improspătînd
verva forțelor locale actoricești, adu-
cînd o viziune nouă asupra decoru-
rilor și costumelor sub semnătura Do-
nei Ripeanu, impunînd un ritm din-
amic (frint pe alocuri, scăpat, poate,
de sub control, și din lipsa de voce a
unor interpreti), datorită muzicii lui
Nicu Alifanț.

Simetria contradicțiilor nelintre-
ruce dintre moralitatea reală și cea
mimată a personajelor, devine, de-a
lungul celor trei acte (fără pauză) un
artificiu de construcție, obositor, pe
care actorii brăileni îl depășesc la li-
mită în spectacolul cu Georges Dan-
din.

— Cîntărea plectată în rozuri cafenii
de sepiă ne introduce în lumea con-
venției unui decor de teatru în tea-
tru. Casetă iluzii în iluzie. Mimul lui
Sorin Dinculescu (ale cărui interpre-
tări și costumații imbină, ingenios,
modernul și clasicul) schitează suges-
tivul gestul efortului de a ridica „pe-
rețele” greu al cortinei, învîrtînd o
manivela imaginară. Dar cum repre-
zentăția nu e concepută în codurile
registrelor concrete, cortina nu ce-
dează. Un simplu semn al mimului
vrăjilor și ea... se înalță, captivîndu-i
pe raza vrăjii lui, pe spectatori. Clin-

chete de clopoței mici și mari înva-
dează auzul, în timp ce din sală nă-
vălesc saltambanci sprînzări și Colo-
bine ghiduse, care sar, se-aruncă,
dănașcă și cîntă, povestînd cu ve-
selie și glume, întîmplările mariaju-
lor nepotriviți dîntre o fiică de nobili, și
un tărnoai cu chimbrul plin, întîm-
plări pe care le vom vedea pe mica
scenă din scenă. Motivul intermezzo-
urilor se va relua de cîteva ori (ne fă-
cînd receptiv de act), pentru a ce pî-
cioră în respirația glumei aduse în con-
temporaneitate.

— Moliere detestă artificiile naturii
umane; nu-i plac nici ifoșele Ange-
licăli, nici pretențiile de fidelitate ale
lui Georges. De aceea, va găsi de cu-
viință să chintăască pe ea prin ur-
mările insistente ale soțului gelos și
bădăran, dar să-l pedepsească și pe
el, pentru necuviința de a fi ridicat
ochii asupra unei tinere nobile. În-
treaga amărăciune a soțului pătă-
citor este compensată de o meschină satisfacție
interioară, pe care Georges o trădează
într-unul din monologurile lui vane:
„Asta mă bucură, că vor fi copiii mei
nobili; dar, în ceea ce mă privește
pe mine personal, dacă nu lumă mă-
suri, o să-mi crească, în curînd, o pe-
reche de carne”. Venind din spiri-
tul agresivității de comportament și de
limbaj al atellanilor, personajul lui
Georges Dandin devine prin Marin
Benea nervos și parșiv, neliniștit spre

— Angelica Ană Maria Pislaru are
farmec, este năzuroasă și cu toane, to-
nu el fiind cînd minos, cînd arrogant,
cînd patetic, cînd micros, după cum îl
cer situațiile. Ildy Codrescu și Anton
Filip (Petre Simionescu fiind în tur-
ne) au alcătuit uscată familie de
Sotenville cu distanță și duplicitate
morală față de ceilalți. Un
spectacol vesel, cu destule surprize,
care puțin reprimă, pe întînderea po-
vestii propriu-zise), poate stîrni „in-
vidii”, în cazul unei meritate confrun-
tări cu publicul bucureșten.

Nicoleta Gherghel

film

De la inocență la jertfă

— Inspirat din mai multe cazuri reale,
filmul artistic „Cîntec în zori”, o produ-
cție a Studioului de film al Republicii Române,
realizat în studiourile
Centrului de Producție Cinematografică
„București” (producători dele-
gati Victoria Marinescu, Nadina Ru-
deanu) este o peliculă de certy forță
artistică, în care evidentă este
festațională lucrului de echipă și em-
oția transfigurată de un limbaj cine-
matografic minuit cu eficiență, se im-
bină într-un chip fericit. Marele erou
al acestui film este micul Matei Opre-
șan, un copil traversînd un război sursă
dacă vrei, marele erou al acestui film
este spiritul de sacrificiu al poporului
român surprins într-un moment de
patetică revelație a conștiinței de sine:
23 August 1944 și participarea armatei
române la războiul antifascist și elibe-
rarea Ungariei și Cehoslovaciei. Po-
vestea scrisă de Dumitru Carabă și
rezitată de Dinu Tănase, povestea
unui copil care sîrbăte în 150 minute
de pelicită drumul de la moartea de
moarte, de la încredințarea în jertfa sursă,
mă, are o schemă relativ simplă și
dacă-i accepțăm convențiile de o anu-
me emote. Punctele de forță ale fil-
mului și care fac din el o avarie cu
totul deosebit în cinematografia
noastră sînt însă două: copilul Mihai
Brătîliu și miza imaginii. De o natu-
rale fascinantă, cu un rar instinct ar-

tistic, Mihai Brătîliu „trăiește” un per-
sonaj cu totul de neuitat de la in-
ceput, din scena idilică de pe malul
rîului și pînă la ultima, acia în care,
în timp ce cîntă la taragot într-o
lucarnă, e răpus de glonțul lui Azop
(un personaj ambiguu, agent al nemî-
lor, momeală derizorie, victimă lamen-
tabilă, expresie a derutei umane și a
abdicărilor în vreme de război), de-
senat în nimerite tuse expresioniste
de Dan Condurache). Fiecare personaj
are ponderea și rostul său în econo-
mia acestui film de război; demnă de
remarcă, înțelega cu care e gîndită
distanța — Remus Mărgineanu, Eca-
terina Nazarie, Mircea Albușescu, Dan
Bădărău, Irina Petrescu, Ion Păcu-
teanu, Rodica Horobez, Zoltan Vădăș,
Dincolo de dialog, dincolo de cuvînt
(uneri de-a dreptul parazitare, explica-
tative, vizînd probabil un public cu
totul neinițiat), avem de-a face cu un
extraordinar film de imagine și montaj
(Rodica Fălcăoanu), în care firul epic
dă coerență unor imagini, adeseori,
de-a dreptul antologice. Creînd în
din priviri și sugestii din varii ele-
mente, regizorul Dinu Tănase își
asează evident filmul sub semnul auto-
rității imaginii, imagine în care opera-
torul Constantin Chelba s-a întrecut
pe sine în inventivitate și finețe.
În „Cîntec în zori” lucruri cu totul de
neuitat: o pădure înflorată de toamnă
galbenă în care un copil urcă dealul
călare pe un cal alb, o fată ucisă de

fasciști într-un cîmp de flori, o stea
căzătoare însoțind cu simfonii (să
ne gîndim la „Micul prinț” nu?) Te-
lectul unui personaj, tensionatele scene
de luptă (filmul este realizat cu sprijin
Ministerului Apărării Naționale),
o seară de muzică într-un azil de bă-
trîni în Slovacia și altele. Stările
emotivă, dururile, poezia, sentimentele,
dramele umane se impun prin relații
fin minute între jocul actorilor și ele-
mentele de decor, sub efectul eclerașe-
lor și unchiului gîndite pînă la cel
mai mic amănunt, într-un reusit ar-
tistic cu muzica lui Răzvan Cernat și co-
loana sonoră (Gh. Ilarian). De la pa-
noramcele expresive la valorificarea
profundizimii cîmpului și-a smedeniile
de travaliu, uzînd cu intuiție plastică
de unchiurile de filmare cele mai
potrivite, de relațiile spațiale insolite
dîntre elementele acțiunii, imaginea
este realmente o sîrbătoare: ar ești pîne
în valoare de actorul-copil explozîndu-
și la maximum trăinicie și conferind
astfel filmului intensitate emoțională.
Eisenstein accentua ideea sensului cu-
lorii în film și putem spune că aici
culoarea e de multe ori deoseficator,
sugestiv a valorilor psihologice și dra-
matice. Tandrea și dirizitatea, lentă-
rea și dinamismul, inocența și cruzi-
mea alternează pe parcursul acestor
povesti simple și sincere ale urma
urmel, în care un tărnoai strigă în noap-
te „s-o rătat cu dictatul” și înflăore-
dă cîntă în trenuri pînă în înflăore-
„Treceți batalioane române Carpați”,
în care un copil și uimitor, și obișnuit
visînd pur și simplu pacea și liniștea
casei părintești dîntre-un Ardeal elibe-
rat, moare tragic într-o dimineață
aurie lîngă lucarna cu porumbel. Pen-
tru că pentru țară se poate și muri.

Cleopatra Lorințiu

OLYMPICE EURITMII

Invocație

Gymnasia, plămuita mea
De foc și apă, Vint ori Magmă dură,
Re-voie-mi pulsul, stîrnă-mi pubereca,
Redă-mă Verb, intrupă-mă Făptură!

Gymnasia, mă reîntoarnă-n Mit,
C-un horbat de imagini și de verbe,
C-un carnaval de aște, înmit
Punctind retinei amintiri superbe!

Dă-mi Sensul gestual! Și iar renaș!
Și seve noi în trunchiul-mi se răscolă,
Înjind cu muguri proaspeți ramul flasc -
Înlăcărăt de pubera Vestală!

Vetusta basme, visuri se-nțețes,
Livrești erasuri plimbă-astrela minge,
Reiterind vr-un joc care-mi da ghes
Din plasma fermecatelor meninge!

Mă simt înflăcărăt de vîntul pur
Și de Sybilla zveltului oracol:
C-o viziune nouă dă contur,
Insuflețind Olimpicii Spectacol!

Gimnasta

cu fermecătoarea sferă

VISUL DINTII

Cu Astrul Mingei, fermecatul fresc
Dezvoltă-n slavă galaxii și ingeri:
De-un simbol turbulent, heliodesc
Infantă suplă - văd I - tinjești și sîngeri!

Pășind pe ierburatecilor covor,
NUBILA apăru cu pași de ciută,
Înspăimîntată ca de-un ZBURĂTOR,
De-o piază rea asupra-i abătută!

Prin preajma ei plutea încinsul crug
C-un uger de lumină rotofee
Și fructele astrale din belșug
Proșcau prin bolte căile lactee...

Era ca-n August, cerul nopții-n pîrg
De zbură căzătoarelor pleiade,
Cînd ieie și vîntoase-aleg cu sîrg
Cite-un iubit din roiul care cîd!

Doar fermecul Nubilei și-al ei chin
Înlătură cu spaima ei vergură,
Drăpătu-l tainic văd de muselin,
Luceferii ce-i ning pe ochi, pe gură...

Din boiul ei încăbărat prin ierbi
De gize, de furnici, de stranii fluturi,
Tîșnesc în slăvi luceferii superbi
Heliotropi supremi ce-i dau săruturi!

Cu iarba și țărîna căpății,
Ea simte-n carne a Cybelei frondă:
- Rămii în slavă, Soare-al meu, rămii,
Cu nimă de foc virsat de-o buclă blondă!...

Se tulbură sub naltul seliflam
Al soarelui tomatoc, pururi june;
Dar nimbul lui se frînge dintr-un ram
Și-un măr de foc în palma ei apune!...

De rumenele fructe ce se-aprind,
Se-nrumenesc trupeștile imbolduri,
Descătușind tainiturul jînd
Pe-obraz, pe git, pe umeri, sini, pe solduri...

E-o toamnă abundentă, e-un Poluct
De împlinire a cărții și-o legumii:
Mi-i dor să mușc din fiecare fruct -
De șarpele ispitit teamă nu mi-i!

Nubila zvîrle-n slavă un orbuz
Și-aștepți să pice, pîrînd la coajă,
Spîrgindu-se-n țărîna și-n auz,
Cînd totă-i, plutitor, plutind pe-o vîraj!

Ea zăbovesc-n vrejurii, pe pămînt
Și printre curpeni trupul și-l tulpilă,
Îscind și din teluric frămînt
Statura-naltă, sceptrul de Nubili!

Prinzind în palme luminos sor,
Cu lubenița lăsată sin se culcă,
S-o-nvrednicească somnul visător
C-un făt astral ce naște din năpîrcă!...

VISUL DE-AL DOILEA

Cu Astrul Mingei, suplă cînd apar,
Străfulgerind profilu-ți de iconă,
Ca lebedele printre nenafuri,
Romantici și eminesciani,

Gimnastă selenară, git prelung,
Privire de girafă hîituită,
Suspinale pină la cer și-ajung -
Luceafărului te-oi sorit iubită!

- Cobori din slăvi, Luceafărul blind,
Alunecînd pe-o-nchipuită rază!
Te-aștept din mirul zenital, picînd
Din treapta-n care zborul tău te-așază!...

tudor george

Cu gestul tandru, mina ca un val
Ori ca un spic undit sub briza calmă,
Atenuază ductul vertical
Și rumenul obraz i-l prinde-n palmă!

Cu Sfințul Limb desprins din nant soroc,
I-aluneci Tu pe chip, pe sini, pe umeri,
Destăinuind profilul Ei de foc
Cu miile de sărutări, pin-se dumeri!

Amăgitor prin preajma-i te prelingi,
Într-un recul ce repede se-nnoară
Ca înima focosă-a unei mîngi
Dănsind aerian pe-un jet de goarnă!

Pe umă-n pași heruvici, ușure,
C-un ritm de balerini, plutii olăță
Ca-n logoditul zbor de porumbei
C-o aripă-mpietită-Atru cealaltă!

Ea-i urmărește spectrul, pas cu pas,
Și aripi largi de pajere deschide
Rivind să-i poarte-n creștet, ca Atlas,
Înfăldurî sub pletele-i toride!...

De-alteia ori, ca un astral paing,
Se cațără-n țării, superba minge,
Iar brațele-naltate n-o ating,
Nici dragostea rînită n-o atinge!

Precum Diana sub astralul dus
Se-mbată de lumină și se scaldă
Cu frate-său Apollo-n veci sedus -
La fel visează Ea o vară caldă!...

Ea-l vede azi, ca-n basm și-l vede mîni,
Și-astfel, ca-n basme, gîndurile-i scopăr,
D-alteia ori pierzîndu-i printre mîni
Frumosul chip al mindrului lucefăr!

- Cobori în jos, cobori, lucefăr lin,
Alunecînd pe-o rază nevăzută,
Reverberat în iazul cristalin
La salcia ce-n iazuri te sărută!

- Coboară-te din socul tău imund,
Tu, palmier de foc, descîzi pe-nectul,
Reverberat în tandrul joc secund,
Ca un haxuz de foc topindu-și jetul!

E-o despletită salcie p-un mal,
Al cărei zbor înlătură s-or rupe,
Dar saltul expansiv, sentimental,
Nu-i pasăre, ci doar truditul tur e!

Zburind în vînt și recîzînd mereu,
Pe sîrful creștii n-are să rămînă,
Jertfită ca Icar, ori ca Anteu
Revigorindu-și zelul din țărîna!

Și-astfel răsfrîntă-n gemene oglinzi,
Plutește Ea-nspire cer ca o mездă,
Pe cînd semețul Crai desprins din grînz
O-ntîmpină, cîntarea să-i auză!

E-un ritmic du-te-vino-n contrast
Eu, către zeii suși, Ei, spre cei ctocni -
Un ritm între Tartar și-ntr-o Olimp,
Dînd puls îndrăgostitor agonic...

lubiera lor pre-a-i mare, pre-a-i un vis,
Și pre-a-i din două lumi de nepereche,
Polarități de foc, contrar abis
Rămîne doar o floare la ureche!

Dar chinul fetei nu se stînge-n somn,
Ci ca-ntr-un valei cosmic, se repetă,
Pină ce-adaostă însoțitul Domn,
Alături, în pustia Ei planetă!...

Atunci adormea Ea cu-adevărat,
Răsușă-n farmec și-n ceresc descintec,

Cu soarele sedus, cum l-a visat,
Prins între buze, miini și sini și pintec...

C-a fost pe-aici vr-un ingeresc poluct,
Banchetul tandru, dansul ce încită,
Stau măturie dragăstosul Fruct,
Frumoasa din pădurea adormită!...

Gimnasta

cu eșarfa cometoasă

Vestala unui templu în amurg,
Sta prosternată-n vatra ei - Gimnasta
Care învază Focul - Demurg
S-prîndă, să înspire clipa-aceasta!

Îngenunchată-n ancestralul rit,
C-un braț prelung-palpează rădăcina
Din care, prin izvorul năzărît,
O să-și asmuțe flacăra jivina!

Prin harul invocat, Jupiterin,
Din palma-i un străfulger blind azvîrlă -
Un laser de mătase, rulînd lin
Solz năpîrilit de șarpe ori șopîrlă!...

Și limba ceea tortă s-a făcut,
Brutal zburcînd-ntr-o zveltății slavă
Cu patima unui năvalnic rut,
C-un jet vulcanic clocotind de lavă!

A fost ca o scînteie din amnar,
Cu palmele izbite-n tandre cremeni,
Cînd încoțește germentul solar,
Cum scapără penița-n Verb, asemenea!

Plăpînda rună inflamată-n vînt,
Ca de-un stiliu olimpic dus spre creste,
Devine heragălii ori cuvînt,
Pe direle cometelor celeste!

Ca să citim mesajul ei suprem
Care ne arde ochiul și-l inghîmpă,
Ar trebui în punmul strîns s-avem
Povestioarea Flamură Olimpă!

Romeo Cosmovici: „Dialog”

Pojarul o să-mpline aripi mari
Și pâlăii gigantice-or să danșe,
Furtind la temple Hermeșii solari
Bunvestiore cu protuberanșe!

Prelungii flamengi vor filii, seduși
De noua Phönix care-n șperle-o tulburî,
De noul Prometeu ce-l descătușă
Din pajera cu-ntrăripate purpuri!

În patima Gimnastei se descarc
Atomicele taine și resurse,
Topindu-se precum IOANA d'ARC,
În dansul piric cu vîpăi conturse!

Fantoma feciorenilor nuri
Se-nvăluie-n vîntulele stîndarde
Și-n platoșa edenice armuri
Care-ți îmbracă sufletul cînd arde!

Acele patimi care o devor
O-nfășură-n vîpăiul lor de nuntă
Cu un tainful de foc triumfător
Cu care bravul ei stîndard se-nfruntă!

Și pare că-ndeolaltă se distrug
Marele de har și reptile,
Improprietîndu-i prăbușitul rug
Cu trimbe noi, incendiar ostie!

Dar umbra ei, năluca ei de fum
Ce bîntuie de acel sindrom e,

Cerca-vo s-o elibereze, cum,
Din furia sălbatică Sodome!

IOANA d'ARC SUB SEMNUL LUI HERCUL -
Să-o-n miezul dens al zburcîmătei faele,
Unindu-și rugul morții ei, fudul,
Cu nunta-mbrățișării lui Herakle!

Se pierde-nlăntuit suavul tors
Sub mușchii-nșperuți, virtuoasa spiră,
Sub trunchiul lui viril spre ea întors,
Sub patima sublimă ce-o inspiră!

Căzută-n transa pythicalui mit,
Eliberîndu-și spiritul-adormit,
Profetului ei glas, fără prihană...

Tot alte ruguri din eșarfă-apar
Și-un Briareu flambant cu suple brațe
Și limbi de foc rotesc tentacular
Întru marea patimei s-o-nhațe!

Pier, contopiți, olăță, trunchi în trunchi,
Amestecîndu-și singlele, filonul,
Snopind olăță aprigul mînunchi:
Apollo sau Hercule sau Pythonul?!

Destul va trece, pină cînd, desprins
Și sugrumat în pirghiile grele,
Sub aura titanicalui îns,
Dragonul crunt s-o lepăda de-o piele!

Cu solzu-n rapoș, jarul năpîrilit,
S-o-nlăntui, tirîș, în vestezi vîrile...
Pe cînd o să înnească, după rit,
Nenoima feciorenilcei Sibile!

Pojarul stins, imaterial, seraf,
Fu doar un dans, dar după fast, auzi!
Eșarfa ei, umil autograf,
Drept măturie a crîncenei Iluzii!

Balet în grup

cu mingii și cu cercuri

În pas gimnastic plutitor grup
De mirele fete, evocate kore,
Cu mersul țanțos, arcuitul trup,
Într-aripă-telemele majore:

Olăță cu astrele lor mingi,
Salutîndu-n nimburi plimbă-n mină -
Cu ele-n slavă ochiul de-ți prelingi,
Olympiene Cercuri se-mpreună!

Rotunde nebulose-ntrăpîrînd
Deasupra lor sistemele solare
În care-s cubăritate, rînd pe rînd,
Supremele-astre ca stamîna-n floare!

E un perpetuum flux combinator
De puncte-nflăcărute, de orbite,
De galaxii, de roiul astralor
În căteava Nopții absorbite!

Spectacol hăruit Uranian!
Reiterăm imperii suspendate,
Pătrundem prin panoptical ecran
În serale Semiramidice, poote!

E-un carnaval celast intr-un eden
De zburătoare-obiecte și de ingeri
Armonizate într-un ritm peren
Cu-nconștinări festive și cu-nfrîngerii!...

Din macromosmos să descîndem, dor,
Cu Lucifer prin spațiul său proteic
În micromosmos molecular
Acidul dezoxiribonucleic!

Ca-ntr-un binoclu-ntors, privind prin el,
Dintr-o clepsidră-ntr-alta lumea-ntoarsă,
Vezi timpu-ntors prin propriul său inel -
Logodna veche, veșnica lui farsă!

Printre oglinzi multiplicatoare, zburd
Mutatii expansive extra muros
Încît și-apare infinitul-absurd!
Autodevorantul Uroburos!

E-un dans alchimic dintru început
Pe-o treptuire paralelă spirală,
Prin care spiriduișii se strămută
Devălmășind o nuntă generată!

E-o Ordine în totul! Ritm e-n tot
Și-o Noimă de logodna paralele!
Deastru-or fi și-un unanimit boicot
C-un singur astru razna dînd prin ele!

Prin orizont stelar uimiți privim
Ori scoborînd prin microscop pe-un petic
În care-ncape Cerul Unanimit
Armonioase nupții, fast genetic!

La Sezătoarea Parcelor șezum,
Acreditați serbării întestine
Pîrînd prin euforicul profum
Pe firul odrăslitelor destine!

Vezi caleidoscopul A.D.N.?!
Vestelele tin pasul: luni, marți, miercuri...
Nămilete lor dansuri prade-ne
De visuri, de iluzii - mingii, cercuri!...

cam așa ceva, și că totul a reîntors în normal.
Alții susțin că cel de la masa prezidiului nici
n-a luat în considerație intervenția, ci au supus
imediat la vot, de parcă nici nu întrebare cineva
ceva. O dovadă, mai adăugă el, ar putea fi și
faptul că Sabinet i s-a dat votul în unanimitate,
iar o consultare a procesului verbal al adună-
rii respective ar confirma, fără îndoială, că
așa este. Or, asta înseamnă că nici măcar cel ce
pusese întrebarea, dacă o pusese, n-a socotit că
ar fi de datoriu lui să se abțină.

- Am înțeles eu bine sau e vorba de un
copil nelegitim? întrebă Purdelea care, ca în-
todeauna, simțea nevoia de lucruri limpezi ca
să se miște la largul lui. Cu atât mai greu de
crezut era că tot el, altcînd, le lăsa să plu-
tească la voia întâmplării, haotic, fără să grăbi
să le mai dirijeze într-o direcție sau alta. Mai
ușor de recunoscut era Purdelea într-o între-
bare ca asta, nedelicată, grosolană poate, decît
în expectativele de pină alături.

- Mai bine zis gît copil din flori, îl amen-
dă și Vărzaru, căruia probabil i se păruse tot așa,
prea brută, expresia folosită de Purdelea.
Oricum, avea o altă nuanță sintagma lui.

- Și pentru funcția de secretară nu vă pu-
teați totuși gîndi la altcineva?
- Tot așa n-a întrebă și tovarășa Ciocluca
de la comitetul orășenesc. Dar a lămurit-o
directorul.

- A lămurit-o cum?
- Știu eu ce i-o fi spus? ridică Vărzaru din
umeri și, pentru o clipă, umerii lui ascuțiți
parcă perforă stofa hainei. I-o fi spus pe-
semne, că așa, bunt ar fi și alții, mai mulți,
dar ea era fără doar și poate cea mai bună.

- Se înțeleg bine unul cu altul, directorul și
secretara de partid, așa-i? veni prea repede,
din una în alta parcă, o nouă întrebare a lui
Purdelea și nici o mișcare, ba de ce figura lui nu
divulga că pusese o întrebare fundamentală.
Mai de vreme sau mai tirziu trebuia însă să se
ajungă și aici și cel puțin încă o persoană știa
foarte bine asta. Totul acum depindea de răs-
punsul pe care urma să-l dea Vărzaru.

- Foarte bine! exclamă din toată inima
profesorul. Aș zice că de minune. Îi văd
citeodată că numai ce se uită unul la altul și
știu ce voiau să-și spună.

Era și nu era un răspuns. Ar fi fost unul și
asta, dar avea prea multe subînțelese și a
nevoite se pare, de unul cu mai puțin și mai
clare. Sau poate că numai Manolul avea impresia
asta, fiindcă agitația de mai înainte, risipi-
tă pină acum, reveni brusc, într-o formă accen-
tuată. I se îmbujorase și chelia sub impulsul
frământărilor din interior, iar ochii lui nu
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domnule, ce tot face directorul asta
acolo?

- Ce să facă? Visează! V-am spus că e un
visător incorrigibil. Stă cu ochii în tavan și me-
ditează.

- Da, domnule, visează, am înțeles. Și visează
de unul singur, așa? Nu mai are pe cineva
lingă el, ca să-i fie visele mai dulci?

- Da. Nu mai are pe cineva lingă el? Îl se-
condă Manolul acum, încurajat de-a binelea de
sprijinul dezinteresat pe care-l primea.

- A, nu, asta nu, refuză Vărzaru să le facă
jocul, cînd înțelege ce i se cerea. Așa ceva eu
n-am auzit și, dacă aș auzi, n-aș crede. M-ar
bate Dumnezeu, cît simt eu de marxist convins
erau senini, ci înțepați cu aceeași substanță.
Cînd îi vorbi, îl îndemnă precipitat pe Vărzaru,
se și sculă pe jumătate de pe scaun, uitînd cu
totul de formulile procolocare folosite ceva mai
devreme:

- Dar la spune tu, doar știi foarte bine, ce
face directorul în adăpostul ăla al lui, unde se
tot refugiază cînd are chef?
- Da, domn

Arta și literatura

Narcisism și ironie

Narcisismul și ironia sînt două atitudini umane incompatibile, cel puțin la prima vedere. Lui Narcis, îndrăgostitul de sine însuși, incapabil a se desprinde de propriul chip din oglindă, tocmai simțul umorului îi lipsește și, poate, deopotrivă, simțul tragicului, deși stătuia lui implică o doză de tragicism, care-l condamnă la moarte, răsplătit de zeu cu transformarea în narcis, simbol al frumuseții pe care el a căutat-o în oglindă fără șansa izbăvirii.

O reculețură a operei lui Topiroceanu ne-a îndemnat la o reconsiderare a sensurilor închinate lui. Scriitorul acesta trece și astăzi drept un minor de ultimul raft, grație unor cataloage mai vechi. Parafrazându-l pe Călinescu, am spus însă că Topiroceanu face parte totuși din răsăritul a minorilor mari. În cluda trecerii timpului, rămîne ceva din Topiroceanu care îi face mereu viu, un farmec stilistic care ține de inefabil și care asigură popularitatea operei sale, fără a fi una de complezență. Virtuozitatea poetică ce l-a recunoscut nu este una a purului efort cerebral, care s-ar fi condamnat — cu siguranță — la „manieră”, ci ține de o categorie complexă a stilului asupra căreia critica nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Cum ne-am explicat altfel prețuirea unui poet care trece drept un reformator al poeziei moderne, nu numai în spațiul cultural românesc ci și în cel european? După ce mărturisesc că l-am fost „rășine” să spună „anul de zile” că-l iubesc și-l admir — și știm de ce —, poetul Neucvintelor zice: „Un miracol al literaturii române este Topiroceanu, în cluda popularității sale false. El este un novator nu ca Arghezi și nici ca Blaga și nici ca Ionesco, o înnoire nu a vizionului ci a conștiinței și chiar a viziunilor”. (Respirări, 1982, p. 333). Se vede treaba că poetul se recunoaște mai bine între ei, cu mai multe șanse asupra unei mai drepte precizări. Să-norocim a prinde ceva din nouitatea de viziune a acestui Topiroceanu.

Încurpurile literare ale lui Topiroceanu atestă un puternic fond național, fapt care nu iese din umal. Destinul lui Narcis este să lase ceva umanității numai eșuind în tentativa autoivului. Convertirea eșecului în biruință are sens ontologic, cum bine a înțeles Mihai Ralea, cel care a vrut să pună bazele unei ontologii a obiectivului. Iar obiectivul primordial este oglin-

da însăși, căci tocmai aceasta prin tulburarea ei, ascunde fața nevăzută a ființei. De aceea, Narcis nu se poate bucura de frumusețea ființei decît în clipele de seninătate care-l dau posibilitatea contemplății. Eșecul lui Narcis stă în nedobîndirea rădăririi (ce, de altfel, și-a zădărnicit în căsătoria din Inferno graba de a acționa pripit, minsat de pulsunile clipei, care aparțin în exclusivitate celui empiric. Să-norocim, acum, spusa lui Goethe: „Geniul este o lungă răbdare”.

Nevădarea lui Narcis, dormit de a-și îmbrățișa chipul din oglindă, marchează hotărîrea destinului lui Topiroceanu. Propriile mărturii vor constitui pentru noi firul Ariadnei. În primul rînd, el are ochiul lui Narcis, cel înecat de claritatea adîncurilor oglinzii. Aspiră să scrie o operă care să aibă „aspectul unor ape acemi ci clare”. Așa ne explicăm de ce a rămas insensibil la experiențele „avangardiste” și „moderniste” din epocă, marcate deoche de un complex dionisiac. Greșala criticii e de a confunda, adeseori, valoarea cu o anumită arhetipologie temperamental-artistică. Topiroceanu a fost una din multele victime ale unei asemenea optici, cu totul neadecvate în evaluarea fenomenului artistic. A existat tendința de a fi exclus de la modernitate din pricina structurii de profunzime a personalității sale artistice. Dar asta s-a întîmplat și cu marii clasici, înalt, astăzi, cu siguranță, în faimoasă conferință. Cum am devenit ieseșan? În 1935. Poetul își descoperă vocația de timpuriu, în clasa a treia primară. Atunci „comite” primele versuri pe care se grăbește să le împărtășească unui coleg pe nume Stăncușcu. „Sărîții cu toții, frați români... Să dăm mîna în pășuni...” Să nu ne înșelăm, oare, cu riscul a conferenței. Reacția lui Stăncușcu se cunoaște. „Poetul” din elevul de clasa a treia este adînc levit de primăra făcut versurilor. Oglinda se „tulbură”. Graba lui Narcis primea cea dintîi lecție. Chiar versurile grăiesc despre o „grabă” (sărîții, să dăm năvală). Urmează o a doua experiență, de tot hazul, cu acel catren de dragoste citit „castelaneli” de la poșta, care,

drept răsplătă, îl va lua de urechi și-l va da pe usă afară. De timpuriu, așadar, viitorul scriitor trăiește „drama” obiectivului pe care Narcis n-o pricepe, căci din ciocnirea cu zădărnici, nu învață nimic, condamnat fiind la izolarea sterilității. El nu poate ține din sine însuși, pierzînd extaziat în fața propriului chip și eșuind cu fiecare încercare. Această eroare, să-i zicem ontică, Narcis o plătete cu o nesfîrșită tristețe, cum a remarcat Louis Lavelle. El se fixează între apolinic și dionisiac, foarte aproape de „centrul” ființei, dar, probabil, tocmai de aici, pînă la urmă, îl interesează spre admirabilă Narcis trebuie să descopere eroarea — reducere a ființei la sine. Adevărul acesta e de aflat chiar în oglindă, cu obiectivul ei, „Zidul” nevăzut al oglinzii nu este marea invățător. Ce-a învățat Topiroceanu din cele două experiențe primordiale? Poetul însuși ne va lăsa răspunsul: „Va să zică nu e bine să-ți exprimi sentimentele prea de-a dreptul în versuri, mi-am zis mai tîrziu; și nu e bine să te dăruiești cu totul,

Dacă sentimentele tale personale n-au nîtit o valoare pentru alții, de ce să-ți etalezi sufletul cu naivitate sau ochii semenilor tăi? Și atunci ce-1 de făcut? Cum să-ți desprindă de micul eu? Cei alții sînt oginda cu obstacolul ei cu tot, în care încercăm să ne descoperim și căreia să-i împărtășim sentimentele: „În acel moment am început să fiu mai precuț, să mă ironizez, eu cel dintîi, înaintea a mă ironiza alții; să-mi iau în ris propriile sentimente și, puțin, pe-ale altora”. Așadar, narcisismul nu-i de înfrînt decît prin Ironie. Opera lui Topiroceanu se va nutri, în tot ce are mai bun, din „pedagogia” ironiei. Aceasta va fi calea regală de dobîndire a „obiectivității”. (Not folosim termenul de obiectivitate în sensul consacrat de estetica prozei „realiste”, concept — altmînteri — contestabil, ci într-o accepție care ține de accesul nostru la Ființă. De aceea, am afirmat și în alte ocazii, obiectivitatea este piatra de încercare a orîntării act creator). Că poetul poze propriu experiență stilistică în relație directă cu oglinzile lui Narcis, stă dovadă singura lui artă poetică publicată sub titlul Pagliaccio, din care cităm: „Nu pentru biata-mi inimă pustie / Și nici de dragul gloriei postume, / Ci pentru voi am scris aceste / Sărbătorile mele filosofice. // Eu pretind că nu în viață / Prilej de ris la fiecare pas — / Și-adeșea plîng sub fardul de palat... // Dar cînd tristețea cerească să mă prîndă, / Mă-norocesc atunci cu fata spre oglindă, / Și rîd, nebun, de propriul meu nas”. Poetul era deosebit conștient că ceea ce este replica dată marii ispite a tristeții sau Narcis. Grija lui de capăt și să arunce peste tristețe vîlul ironiei, să-și amintească meru că el nu este alt, „vrednic de ură”, cum hotărîse Pascal, cit de ironie. De aceea, ironia lui — ca și în cazul scriitorilor îmbracă haina umorului. Înjelindu-l pe alții, te înțelegi pe tine însuși și te aperi de mărginirea propriului eu. Să fi ironic, în sensul superior al cuvîntului, nu e treabă ușoară. Ba chiar e una dintre cele mai trudnice. Așa se explică de ce marii poezii nu sînt chiar atât de prolifici (v. Babeleis, Caragiale, Creangă) și Topiroceanu nu face excepție. În plus, a mai avut de înfrînt un „handicap”, care nu l-a permis a se ridică pînă la geniu, precum înaintașii săi. „Complexul lui Narcis” este atât de frustat, de exasperat, „primordial”, încît așteptăm adevărată teamă de a recunoaște vreun element pozitiv în privirea lui Narcis, fapt care — bînuim — l-a împiedicat să cucerească seninătatea ființei care înseamnă, simultan, dezicere, dar și reînțoar-

cere la temelii Ființei suficiente sîeși. Astfel, paradoxal, poetul nu se desprinde de decisiiv de ambele, dar conștientîndu-se că a fost într-un complex al lui Proteu. Aici se află, probabil, taina personalității artistice a lui G. Topiroceanu. Reminiscențele temerii de a nu fi respins de ceilalți, cum l-a întîmplat în amintite experiențe, se melancolizează în aspirația de a se călăuzi, pentru ca astfel să-și ridice prin sine și de ceilalți, calea inversă nefînd exclusivă. Zicem asta, deoarece Topiroceanu, cel care creează sub semnul lui Proteu, n-a ajuns totuși la mimetism (recte manieră), ci la parodie. Parodia este o falsă adăptare în alt stil. Paradoxal autentic se dezvăluie pe sine, nu limitat, pur și simplu, maniera de a scrie a altuia. Dar, în același timp, parodia face dovada prezenței „complexului Proteu”, care amenință cu pericolul unei neconștiente alergări, acea melancolizare în chipul numeroase, care atestă respulsia, conștientă sau nu, față de „fixarea” într-o unică oglindă precum Narcis. Proteu e amenințat însă cu pierderea identității, încît identitatea proprie devine tocmai neconștiente schimbare și alergare. Proteu este „chiriasul grabit”, prin excelență, și acesta a fost Topiroceanu. Faptul răbătat nu numai în poezie. Amintirea din captivitatea bulgară arată și ele succesiunea trepidantă a călătoriilor-aventuri. Sîsoie nu-l altovea decît un „călător” prin labirintul de oglinzi ale lumii etc. Dezincind-se de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la țîntă”, G. Topiroceanu ar fi putut fi una dintre marile gane de Narcis, Topiroceanu nu are răbdarea recuzării a acestuia și, în ultimă instanță, răbdarea genului, despre care vorbea Goethe. Cu virtuozitatea lui de versificator, cu limpezimea și precizia cu care vorbea său „trăgea la ț

KONSTANTIN PAUSTOVSKI

Recent, editura sovietică „Narodnaia Avetia”, din Minsk, a scos de sub tipar culegerea intitulată „Povești, reportaje, portrete literare” de Konstantin Paustovski...

Admirabilul maestru

nu știu dacă poporul român își are un poet mai delicat și mai profund ca George Topirceanu. Tristețea lui, născută dintr-o permanentă durere, de nedreptățile vieții și grelele suferințe ale răbdătorului său popor...

„greutate ușoară”. Se vede treaba că limbajul nostru este încă insuficient de perfect pentru a exprima acea stare unică ce apare adesea în viață și în poezie. Amintim-vă acea „tristețe luminoasă” a lui Pușkin...

REVISTA STRĂINĂ

DE CURIND Woody Allen, născut în anul 1935, cunoscut actor, regizor, scenarist și dramaturg american...

De aceea nu văd în vînt după umorul lui Jerry Lewis. Dar din dorința mea de a participa în sala la un spectacol al lui Jerry Lewis...

DESTINUL UMARULUI LITERARULUI norvegian Finn Carling a fost marcat de o boală genetică contractată în utero după naștere, în 1935...

EDITORUL JURNALIST, poetul, prozatorul și dramaturgul portughez José Saramago (născut în anul 1922) este unul din reprezentanții de seamă ai literaturii portugheze contemporane...

PROZATORUL SOVIETIC Serghei Zaitșev, născut în anul 1913, autor al unor foarte cunoscute romane, lucrări, între care „Văntul din sud-americană”, „Comisia”, „Dupa furturi”...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

LIRICA SOVIETICĂ

CHIRIL KOVALGI

Cometa

Tu mi-aduc cometa Halley ca pe o alee la vremea și în luna și-n ora stabilită; preocupat, tu coada ei de fel, orarul însă tot orar rămîne și fiece schimbare-a lui, stîm bine, o cuvenită, sigură corecțiune...

Potoliți-vă, continente în pubereea roșie-a fărâșelei în bunkere capetele prezidențe a-or liniști, ca și regii Aclo-n a-dinc și Hitler personal incheie socoteala cu sorții. Noi însă nu te vom numi solie-a morții, observă că sîntem manierași numai nu știu, cometă-nre comete...

Deși într-o spargere cum nu pot să spui lunea mai să dispară din sinul istoriei, cînd Patru's cinci anul cînd da altă iarbă, a fost pentru noi anul sfînt al victoriei...

Atîț de blînd-i liniștea stelară... De ce nu dormi tu mamă-n astă seară? Fîndea-n vis războiul se năzare Rămîn doar eu, în preajmă totu moare...

Balkanice

RESUL ȘABANI

Porumbița

Poate că așa alege un vis în noaptea la să-l visezi De plînsul tău așa ai rîna Un fir de timp verde precum grădina...

MILIURKO VUKADINOVICI

România de sub suprafața-i

Azi România are o suprafață De 237 500 km pătrați. Dar cîți Românii există sub Suprafața-i: în sedimente în minăstiri în grelele pietre!

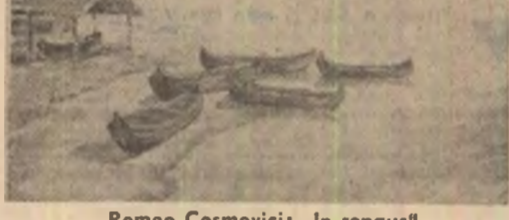
SPORT

Capcana de aur

Întors din zona în care mișună scrumbile abastre și mari întinderi de griu ping după o ploaie care să rupă pămîntul, de la Brăila, vreau să zic, am tras direct în Giulești, convins că voi bea din paharul biruinței...

coroana nu mai poate fi smulșă de pe fruntea Stelei, publicul se aștepta la două casuri de fetele sub cupola lumii mari. Eroare, nu există artă pentru artă lângă sălcii din Lacu-Tei. Pe întreaga durată a partidei, jucătorii din ambele tabere n-au umbat după altceva decît să-și plătească niște polițe vechi...

Cei ce nu duc la nas decît violete de Parma, lilac alb (asta încă din cursul lunii februarie) și glicină s-au deplasat în Soseaua Ștefan cel Mare. Campioana și vicecampioana țării le-au oferit un ospăț servit pe cartonaș galbene...

Romeo Cosmovici: „In repus”

face la el ca să bună cu nonsalanta, iar gravitatea — cu usurina juvenilă. Toate aceste trăsături, care coexistă alături, imprimă figurii acestui om o forță de atracție deosebită.

Forța dragostei poetului Topirceanu față de dezmostenitul său popor a fost atât de mare, încît oamenii simpli, chiar neînțelegînd încă multe din poezia lui, îl lăbeau în modul cel mai profund, îl considerau pe bună dreptate drept unul de-al lor.

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

PRIMA mea povestire publicată pe plan internațional a apărut în revista „Novii Mir” a lui Tvardovski, în anul 1960...

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunzilat, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

Traducere de Laurențiu Duță

REDACTIA: București, Piața Ștefan cel Mare nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95